

Z mnoha věcí, kterých lidé často nechápou, jedna jest, že pod zevnějškem drsným jako drvařská ruka a za řečí hrubou jako houžev může býti loajální mysl, která po svém 5
 způsobu dovede býti milá a uctívá. Aspoň k tomu, kdo s ní jedná přátelsky, přívětivě a bez falše. A tak nemnoho lidí vzpomíná u nás laskavě na mistra Bandoucha, který je teď v království. Snad jen já, jenž jsem měl v něm jediného 10
 druha zde. Já však zato vzpomínám často a v ne jeden krásný den, kdy mám dravou chuť na nějaký kus zahradní nebo lesní práce, stýská se mi po něm a po oněch časech, kdy mi vypravoval své bosenské vzpomínky ve skleníku nebo v lese na pařezech. Nemám si co říci s lidmi, kteří 15
 míjí mimo mne vpřed i vzad, s těmi zlomyslnými „křesťany“, s těmi vyhřívajícími se měšťáky, ukrutně domýšlivými na peníze, o něž okrádají zemi nebo stát nebo své bližní, s těmi neurvalci, prodávajícími se za trochu piva nebo za kousek postavení, s tou zdvořilou sprostotou a nezdvořilou hloupostí. Nikomu z nich nesvěřil bych již svých veselých 20
 hodin.

Nebývám s tím spokojen u sebe. Říkám si, čím více trpí náš život všemi těmi bláhovostmi, které dělí člověka a člověka, tím úsilněji máme se snažiti my, kteří toužíme po vyšší souvislosti, abychom jasným pohledem překlenovali 25
 propasti mezi lidmi, především ovšem ty, které dělí nás a bližní, s nimiž se denně setkáváme. Jindy však říkám si také: Nebudeme přece hráti směšnou úlohu trpného idealisty, který nejen poprvé, ale i podruhé a posté reaguje přívětivostí na pohledy tak neb onak urážlivé nebo vyhýbavé. 30
 Neodporovati zlému není v našem programu.

Nedovedu odpověděti vždy na tuto otázku: Nemiluješ těch, kteří přece zasahují denně aspoň ve vnější tvůj život, poněvadž vidíš, že nemají k tobě důvěry, anebo nedůvěřují ti oni, poněvadž vidí, že jich nemiluješ? Zato často vím 35
 toto: Byl-li mi druhem mistr Bandouch, mohl by mi jím

býti možná ne jeden z těch, kteří zde mívají a nejsou zcela jistě zlí, kdyby to záleželo jen na mně, a nikoli také na nich. A tož: oko za oko. Jsem pak rád, zůstává-li při oku a nedochází-li také na zub, ačkoli — někdy — vyrazil by člověk
5 tak rád nějaký zub hlupáku, o němž smýšlí dobře a který mu to oplácí zlobou.

Krátce řečeno: od té doby, co mistr Bandouch je pryč, nemám s kým pojídati onen černý chléb venkovského života, o němž jsem na tomto místě psával v kapitolách, které měly
10 několik vděčných čtenářů. Potulky samotářské pak, při nichž nic se nekoná tělesně kromě kroků, málo mne osvěžují: klubko myšlenek rozvíjí se a svinuje se ustavičně, až hlava rozbolí anebo báseň se urodí. To není odpočinek. I v lese nutno je něco hledati, máš-li se zbaviti neviditelného davu, který tě obstupuje. A tak, poněvadž konvalinky
15 již odkvetly a houby ještě nerostou, sedávám zase u vody s udicí a napjatá její šňůra tvoří hráz proti myšlenkám. Před ní všechny se zastavují; dupají netrpělivostí, ale není jim to nic platno. Dokud nesložím svého náčiní a nevykročím
20 k domovu, musí se pásti po lukách.

Začíná to jako předloni. Jednoho, druhého pstruha dostanu, třetího ne a ne. Omlouvá mne nevalná dosud má zkušenost odborná, útěchou je mi, že jezdí k nám nadšenci až z města a nedostanou vůbec nic. Ale snažím se poctivě,
25 aby osobní zkušenost vycepovala mne na zralého rybáře, snažím se vůbec, seč síly mé jsou, abych nedržel vnaididla na udici a myšlenek na uzdě zhola bez odměny.

Největší záhadou zůstává mi posud, kdy ryby nejlépe berou. Teorie málo mi pomohly. Ostatně naše nezbedná
30 říčka má velmi nespolehlivou vodu; srážky, takměř malému odlivu a přílivu se podobající, jsou u nás na denním pořádku. Průmysl rozhoduje. A tak si myslím, že spíše naučím se prorokovati počasí než hodinky, kdy ryby u nás berou. Snáze zodpověditelná jest zato otázka, nač ryby nejlépe
35 berou. Například teď na jaře jelci na chrousty a pak na třešně. Čistým a pohodlným vnaidlem jsou kuličky ze syrového těsta: vytáhneš ji z kapsy, nabodneš a už to jde. Ovšem, nutno předem ryby na ně naučit. Nakonec však,

pro ty ryby, které tu máme, není nad pořádné červy. Pro pstruhy červené hnojáčky, pro ostatní rousnice. To je takové starosvětské, tradiční vnadidlo. Když všecko zkla-
me, v pytlíku s červy najde se vždy oběť, kterou ryba aspoň
„drbne“. Což je ovšem úspěch jen platonický, ale přece jen 5
úspěch, a člověk jde pak veseleji domů a myslí si: nechytla-li jsi se dnes, dojdu si pro tebe zítra.

V tom suchu teď byla nouze o pěkné rousnice. Nešlo to splášiti narychlo nějaké rýčem v zahradě. A tak, sotva trochu sprchlo, vypravil jsem se k jedenácté na noční lov. 10
Nešel jsem daleko. Jen mezi záhony zeleniny. Ale stačilo to. Takový noční lov na rousnice není ostatně maličkost. Jsou tyto mršky obezřetnější, než si laik bezpochyby myslí. Proto se tento lov pořádá nejlépe ve dvou. Jeden svítí lucernou, druhý činí hmaty a červy hází do pytlíku. Poněvadž však 15
byl jsem sám, vzal jsem do pravé ruky lucernu a levou jsem lovil, a abych to měl nejpohodlnější, abych jednoduchostí akce učinil ji náležitě obratnou a vydatnou, strkal jsem červy rovnou do kapsy kabátu.

Místo za místem ozařuje si člověk, pomalu a tiše. Červ 20
hlásí se leskem svého hladkého a slizkého těla. Je vždy u své díry, nejčastěji polovinou těla v ní. Šramot, neobratný pohyb, často i pouhé světlo rázem jej zaplaší. Mžikem stáhne se do díry a jen špičatou tmavočervenou hlavou vykukuje v noční svět. Za tu ho člověk nevytáhne. Je kluzká, pružná, 25
silná; vyklouzne z prstů jako pomorančové jádro. Nutno tedy plížiti se jako kočka a skokem ruky vrhnouti se mu na prostředek těla právě u díry a zde jej uchopiti. Při prvních pokusech nerozeznáme, když tu tak leží a sotva zřetelně se pohybuje, kterým koncem je vpředu a kterým v díře. Ale 30
brzy postřehneme, že přední část, hlava, je tmavočervená, kdežto zadní a napjatější část je bledá, a pak už vždy uchopíme jej správně, na konci bledé části, právě u díry. A uchopivše jej pevně, ale nikoli zběsile, abychom ho nerozmáčkli, vytahujeme jej s citem, jemuž nutno se naučiti, lépe řečeno 35
držíme jej napjatého, dokud jeho síla, s kterou se nám brání a v díře udržuje ostatní tělo, neumdlí. Pak jej vytáhneme snadno. Chtítí jej však rázem vyškubnout ze země zname-

nalo by přetrhnutí jej. Ve skutečnosti lov jde dosti rychle vpřed; těch, kteří se zachrání, je stále méně, čím přibývá nám s loveckou vášní obratnosti. Také ubývají ti, jichž dostáváme toliko polovinu.

5 Lovil jsem se zápalem, a když jsem došel na konec záhonů, měl jsem kapsu náležitě těžkou. Upřímně řečeno, ani tento noční lov nezdá se mi nezábavný. Nutno ovšem spřáteliti se předem s těmito živočichy, jichž občan jemný se pravidelně štítí. To konečně musí každý rybář. Jejich
10 slintající slizkost stane se ruce brzy zcela lhostejnou: vždyť ruka rybáře bývá při navlékání červa často zbrocena veškerým obsahem jeho nitra. Utře se do kapesníku, nebo když je naspěch, o kalhoty na zadní části těla, a je dobře. Rousnice je krásný červ a boží tvor docela respektábl. Na čistých
15 venkovských záhonech a trávnících, vykoupaný v rose anebo v krůpějích deště, jenž právě minul, vyhlíží velice chutně a nelze nic namítati proti tomu, že usmažen jako vídeňský řízek chutná s hlávkovým — nebo, aby to bylo stylovější — s pampeliškovým salátem velice dobře. Nutno
20 jej ovšem předem ponořiti na nějakou dobu do mléka, aby se napojil touto znamenitou tekutinou a vypustil ze sebe obsah poněkud hlíněný. Prohlédněte si jen někdy nějaký vyvinutý a zdravý exemplář ze svěží prsti, jeho špičatou, kutací hlavu, pěkně zardělou, jeho kroužkovité tělo mladistvě pleťové barvy, jeho poněkud placatou, drsnou nohu,
25 která se dovede tak opírat a držet ve své chodbě!

A tak, uvážíme-li k tomu ještě, že rybář nemá červů nikdy dost a že nejlidštější skutek, jež může rybář rybáři prokázat, jest, vypomůže-li mu v nouzi o červy, nedivte se, že
30 i tento noční lov mne rozohní. Nejdříve jde o počet. Tolik a tolik jsem jich dnes ulovil. A pak jde o exempláře. Ono sice není vlastně ani třeba při tom našem rybaření nějakých zvláštních červích mamutů, ale zato ta radost pro lovce, když vytahuje červa z díry a táhne, táhne, jako by konce
35 mu nebylo! A jak se ta mrška svíjí mezi prsty! V celou dlaň nutno ji někdy sevřítí. Jako hada, věru.

Dobry lovec je zvláštní směs krvežíznivosti a něžných sympatií. Co má rád, to zabíjí — stará historie. Jsme nej-

něžnější v míru, ukrutní jako lovci. Kdybychom ve dne spatřili červa zápoliti s prachem cesty, zdvihneme jej a hodíme do trávy (předpokládám-li, že nejdeme s udicí). Ale za noci přepadáme je zákeřně, nic netušící a libující si svěží rosou a čerstvým vzduchem, když opustili své podzemní rajóny. Vyrveme je z jich drsně vonných sídlišť, uvrhneme je do nějakého pytlíku nebo — jako já — do kapsy, páchnoucí laciným tabákem, a doma uložíme je do nějakého starého hrnce nebo do bedničky, kde mají špatnou potravu a ztuchlou hlínu a tísní se jako vystěhovalci v podpalubí nebo vězni v barbarských zemích. Bozi, v zápalu loveckém neuvědomíme si ani svého skutku, když některého přetrhneme. A všeho vrchol: jak zdlouhavě, krutě je popravujeme, navlékajíce je na háček a vrhajíce je napospas rybám, které zaživa z nich trhají maso, nejsou-li právě — bohužel pro rybáře — naladěny celé je spolknouti. Krátce: řádíme mezi červy jako mexický pretendent mezi svými spoluobčany, aniž pomalu víme, co činíme.

Ale na mém nočním lovu, prvním letos a jarním, přece se mi zachvěla poněkud ruka, zaváhala, nalomila chňapavé gesto ve dvou ve třech případech. To se vznášela po několik vteřin nad červem jaksi neobvykle dlouhým a lesklým, takměř planoucím, a uprostřed podivně nabotnalým. Poprvé jsem se skoro lekl, pak jsem měl již toliko drobnou, ale přece jen určitou výčitku svědomí. Neboť jsem brzy poznal, že to není jeden červ, nýbrž pár červů, a celý ten poněkud pitvorný zjev jest dlouhé milostné obětí... Jak pravím, ruka se mi nad nimi zachvěla, ale lovec ve mně zvítězil: roztrhl jsem sňatek a sameček zmizel v mé kapse, zatímco viditelný krátký kus těla samičky celý zmatený zapomínal se schovati... Tak zlé to mají červi a tak dobré lovci červů, že zde není zahájených časů.

V shrbené pozici plíží se člověk nad zemí při tomto lovu a to jest jediná jeho nepříjemnost. Ukrutně bolí pak záda. A tož když jsem červy z kapsy poslal v zaslintaném klubku do připraveného hrnce, protáhl jsem se náležitě jednou, dvakrát, ještě několikrát, a pak jsem usedl na okraj studny, nacpal jsem si a zapálil lulku a jal jsem se před spaním

ještě chvíli mysliti do květnové noci. Dokud jsem lovil sehnut nad záhony, myšlenky byly daleko, ale sotva jsem usedl, byly zde. Nu, nebránil jsem se jim ani trochu: od té doby, co chodím opět na ryby, mají se u mne velice zle.

- 5 Nejen u mých nohou, také mým mozkiem proudí denně v mnoha hodinách bujná říčka a nepouští v těch dobách do něho nic kromě pstruhů, parem, jelců, okounů a jedné štiky, kterou jsem předloni viděl pod mlýnem na poledním slunci a která nebyla dosud lapena.